

Wonen met Ondersteuning

Pilot voor wonen met ondersteuning voor jongeren
van 18 tot en met 22 jaar.

Doel van deze pilot is te ontdekken of Wonen met Ondersteuning als een passend alternatief gezien kan worden voor bepaalde jongeren van 18 tot en met 22 jaar die onder de huidige omstandigheden een indicatie krijgen voor beschermd wonen, verlengde jeugdhulp of individuele ondersteuning.

Inhoud

1.	Inleiding	2
1.1	Ambitie	2
1.2	Doelgroep	2
1.3	Doel	3
1.4	Tijdsduur.....	3
2.	Randvoorwaarden voor een succesvolle uitvoering	4
2.1	Veiligheid en ondersteuning	4
2.2	Dagbesteding en toeleiding naar werk.....	4
2.3	Woningvereisten	4
2.4	Financiën	5
2.5	Huishouden	5
2.6	Participatie en Sociaal netwerk	5
2.7	Monitoring.....	5
3.	Procesverloop.....	6
3.1	Aanmelding.....	6
3.2	Opstarten pilot	6
3.3	Pilotfase en afronding	6
4.	Samenwerkingspartners.....	7
4.1	Dorpsteam	7
4.3	Zorgaanbieders.....	7
4.4	Sociaal netwerk	8
5.	Kosten pilot.....	9

1. Inleiding

We streven naar een samenleving waarin iedereen naar vermogen mee kan doen. In deze pilot richten we ons op jongeren met een lichte beperking en bijkomende problematiek. Voor jongeren (18 tot en met 22 jaar) die wonen bij hun ouders, in een beschermd woonvoorziening of in een behandelsetting blijkt de stap naar zelfstandig wonen vaak te groot. Deze jongeren hebben weinig perspectief, wat kan resulteren in problemen zoals uitval op school, verkeerde vrienden, schulden, verslavingen of crimineel gedrag. Veel van deze jongeren kunnen met een lichte vorm van ondersteuning zelfstandig wonen en perspectief krijgen op school of op werk. De drang van deze doelgroep naar autonomie is groot, maar de vaardigheden om zelfstandig te kunnen wonen ontbreken. Met voldoende ondersteuning kunnen deze jongeren zelfstandig wonen en weer perspectief krijgen in hun leven. Hierdoor kan latere problematiek worden voorkomen.

Er wordt een toename van jeugdigen in Beschermd Wonen ervaren als gevolg van ontbrekende alternatieve en passende (woon)voorzieningen. In principe hoort deze doelgroep niet onder 24-uurs toezicht geplaatst te worden, maar er zijn onvoldoende tussenvoorzieningen aanwezig in het aanbod. Daarnaast zijn er jongeren die door hun leeftijd uitstromen uit Jeugdhulp, voor wie de stap naar volledige zelfstandigheid nog te groot is. Tot slot is er een groep jongeren die thuis wonen, terwijl het voor hun ontwikkeling beter zou zijn om zelfstandig te wonen. De behoefte aan een vorm van 'Wonen met Ondersteuning' is groot en regio breed. Vanuit de hele regio is de wens uitgesproken nieuwe woonvormen te realiseren voor deze doelgroep. Ook als Boekel hebben we ons gecommitteerd aan de zoektocht naar kansrijke woonvormen.

In deze pilot kijken we of er voor een aantal jongeren kansen liggen in de vorm 'Wonen met Ondersteuning'. Middels deze pilot willen we lessen leren die we kunnen gebruiken in het verder vormgeven van de tussenvorm Beschermd Wonen en volledig zelfstandig wonen. Op dit moment ontbreekt een dergelijke lichte vorm van woonbegeleiding. Er wordt bekeken in hoeverre deze woonvorm een kansrijk en passend alternatief is voor de op dit moment geboden zorg.

1.1 Ambitie

Het regionaal beleidsplan Beschermd Wonen 2016-2020 van regio Brabant Noordoost-oost verwoordt de volgende ambitie:

'Alle inwoners krijgen de voor hen benodigde ondersteuning op de daarvoor meest geëigende plek. De ondersteuning vanuit een beschermende woonomgeving maakt onderdeel uit van een sluitende keten van dienstverlening die gericht is op zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie van alle inwoners in de regio'.

Met deze pilot sluiten we aan bij deze ambitie en proberen we deelnemende jongeren binnen de gemeente Boekel een woonomgeving te bieden waarin ze de benodigde ondersteuning ontvangen en daarbij zo zelfredzaam mogelijk leven en participeren in de samenleving.

1.2 Doelgroep

De doelgroep zijn jongeren van 18 tot en met 22 jaar die met de nodige ondersteuning in staat zijn zelfstandig te wonen. Dit kunnen jongeren zijn met een licht verstandelijke, psychische of andere beperking die naast deze beperking last hebben van bijkomende problematiek, zoals sociale aansluiting, schulden, geen dagbesteding/werk of problemen op school.

De indicatie Beschermd Wonen is te zwaar voor deze groep, maar individuele ondersteuning volstaat niet. De jongeren zijn in staat om zelfstandig te wonen, mits er een dagelijkse structuur, veiligheid en passende ondersteuning wordt geboden.

Deze doelgroep bestaat uit nieuwe instroom (nieuwe cliënten die een indicatie voor wonen met ondersteuning ontvangen) en doorstroom (cliënten met een geldige indicatie die doorstromen vanuit Jeugdhulp of vanuit de Wmo). Jongeren stromen door als de geboden zorg vanuit Jeugdhulp of Beschermd wonen niet meer passend is, maar uitstroom naar zelfstandig (begeleid) wonen niet direct haalbaar is.

Indien een jongere niet binnen de leeftijdsgrens (18 t/m 22 jaar) valt, maar dit traject wel het meest passend lijkt, kan de keuze gemaakt worden de jongere toch in deze pilot te laten starten.

1.3 Doel

Deze pilot wil jongeren de ondersteuning bieden die ze nodig hebben om te groeien naar een zo zelfstandig mogelijk bestaan. Om deze reden worden de volgende doelen nagestreefd:

- Het bevorderen van de zelfredzaamheid en zelfstandigheid van jongeren;
- Het bieden van praktische handvatten aan jongeren, waardoor ze in staat zijn zelfstandig te wonen (o.a. huishouding en financiën);
- Het creëren van zinvolle dagbesteding;
- Jongeren toeleiden naar school of naar werk;
- Inzet en versterken eigen netwerk/steunstructuren.

1.4 Tijdsduur

De pilot duurt twee jaar en start zodra de eerste jongere start met het traject. Naar verwachting is dit in het tweede kwartaal van 2019. De periode van 2 jaar is gekozen omdat er zo achteraf geëvalueerd kan worden over ten minste één volledig doorlopen traject. Twaalf maanden na de start van de pilot zal een eerste tussenevaluatie plaatsvinden. Tussendoor zal het Dorpsteam minimaal elke vier maanden een gesprek voeren om de voortgang te monitoren.

Jongeren verblijven een bepaalde periode tot maximaal 2 jaar in deze Wonen met Ondersteuningsvorm. Na die tijd zijn ze zelfstandig genoeg om te wonen in een andere woonvorm. Als jongeren uitstromen uit de wonen met ondersteuningsvorm wordt er gekeken of ze geheel zelfstandig kunnen wonen of dat er nog ondersteuning in de vorm van individuele ondersteuning (of eventueel andere hulp) nodig is.

2. Randvoorwaarden voor een succesvolle uitvoering

Om te komen tot een succesvolle pilot is het van belang te voldoen aan een aantal randvoorwaarden. De minimale randvoorwaarden worden in deze paragraaf uitgewerkt.

2.1 Veiligheid en ondersteuning

Verwaarlozing en maatschappelijke overlast moeten worden voorkomen. Dit betekent dat de jongeren voldoende en passende ondersteuning krijgen die kan helpen deze problemen te voorkomen.

Het gaat om ondersteuning die zich richt op levensgebieden als werk, inkomensondersteuning, dagbesteding, zingeving, schuldhulpverlening, huurdersgedrag en deelname aan de samenleving.

Voor kwetsbare mensen is het moeilijk om de juiste weg te vinden naar zorg en ondersteuning.

Om te zorgen dat de jongeren volwaardig mee kunnen doen in de maatschappij zullen ze individuele ondersteuning krijgen vanuit de Wmo. Hiervoor wordt een op maat-traject ingezet, waardoor meer uren inzetbaar zijn indien nodig, dan bij een standaard Wmo ondersteuningsindicatie.

Er wordt een passende zorgaanbieder gezocht bij de jongere met een begeleider die de jongere weet uit te dagen zich te ontwikkelen. De begeleider richt zich op het vergroten van zelfstandigheid en zelfverantwoordelijkheid bij de jongere. Daarnaast weet de begeleider de jongere te motiveren om te werken aan een realistisch perspectief, waarbij de jongere gestimuleerd wordt om te gaan geloven in zijn of haar eigen mogelijkheden. Ondersteuning werkt integraal en multidisciplinair. Wonen, werken en meedoen worden integraal aangepakt.

Van belang is dat de jongere in het begin voldoende begeleid wordt om de stap naar wonen met ondersteuning overbrugbaar te maken. De ondersteuning kan gedurende het traject afgebouwd worden, wanneer de jongere meer zelfstandig en zelfverantwoordelijk is. Het doel is dat de jongere zo zelfstandig mogelijk wordt en de ondersteuning steeds verder afneemt.

2.2 Dagbesteding en toeleiding naar werk

Jongeren die deelnemen aan deze pilot hebben ondersteuning nodig. Er wordt gezorgd voor een stabiele omgeving, dagelijkse regelmaat en een zinvolle dagbesteding; er wordt gewerkt vanuit de mogelijkheden. Jongeren die geen school, werk of andere zinvolle dagbesteding hebben worden hier naar toe gemotiveerd.

Binnen de mogelijkheden wordt zoveel mogelijk gestimuleerd ook financieel zelfstandig te worden. De voorkeur gaat dan ook uit naar toeleiding naar werk, naar een BBL-opleiding of naar een andere combinatie van studie en werk.

2.3 Woningvereisten

De woningen moeten geschikt en betaalbaar zijn. Voor jeugdigen tot 23 jaar betekent dit een huur tot maximaal de kwaliteitskortingsgrens¹. Op basis van het prijspeil 2019 is dat maximaal € 424,44.

De woning dient minimaal te beschikken over een slaapkamer, keuken en badkamer, zodat de jongere geheel zelfstandig kan wonen.

Tijdens de pilot wordt de jongere gemotiveerd om zich in te schrijven bij PeelrandWonen en eventueel bij andere woningbouwcorporaties in de omgeving. Daarnaast stimuleert de begeleider de

---

¹ De kwaliteitskortingsgrens is het bedrag tot waar huurtoeslagontvangers een deel van de huurprijs krijgen gecompenseerd door de overheid. Voor jongeren tot 23 jaar is de kwaliteitskortingsgrens extra van belang. Zij krijgen namelijk helemaal geen huurtoeslag meer wanneer ze een sociale huurwoning betrekken die duurder is dan de kwaliteitskortingsgrens.

jongere om actief te zoeken naar een vervolgwoning, zodat de jongere na afloop van de pilot zelfstandig, eventueel met individuele ondersteuning, kan wonen.

2.4 Financiën

Het is van belang dat financiële belemmeringen worden opgeheven. Betalingsrisico's en -problemen moeten vroegtijdig gesignaleerd worden en er wordt gekeken of de inkomenspositie bijvoorbeeld door werk verbeterd kan worden.

Zodra een jongere uitstroomt uit de pilot is het van belang dat de financiële situatie dusdanig verbeterd is dat de jongere zelfstandig een woning kan huren. Daarnaast dient de jongere gedurende het traject te leren een eigen financiële huishouding bij te houden. Hierbij is het van belang inzicht te krijgen in inkomsten en uitgaven (denk aan huur, zorgverzekering, boodschappen etc.).

De jongere kan indien gewenst gekoppeld worden aan een budgetcoach, die hem helpt de financiële huishouding te overzien. Ook hier kan sprake zijn van op- en afbouw. Waar in het begin misschien nog beheer vanuit een budgetcoach nodig is, kan gewerkt worden naar volledige financiële zelfstandigheid via coaching.

2.5 Huishouden

Om zelfstandig te kunnen wonen moeten jongeren in staat zijn het huishouden bij te houden. Dit houdt in dat de jongere leert praktische handelingen te verrichten, zoals:

- boodschappen doen;
- koken;
- wassen en strijken;
- schoonmaken
- financiële huishouding (zie paragraaf 2.4)

Daarnaast is het van belang dat de jongere regie kan voeren over het eigen huishouden. Wanneer het nodig is kan hulp gezocht worden in het netwerk van de jongere.

2.6 Participatie en Sociaal netwerk

Het sociaal netwerk speelt een belangrijke rol bij een zogenaamde zachte landing in de wijk en het volwaardig deelnemen aan de samenleving. Er wordt dan ook gezocht naar manieren om het huidige sociaal netwerk te betrekken. Waar nodig en wenselijk wordt gezocht naar een uitbreiding van het sociaal netwerk (door bijvoorbeeld sport of hobby).

Het sociaal netwerk is zowel van belang tijdens als na de pilot. Wanneer de pilot is afgelopen en de jongere hulp nodig heeft kan het sociaal netwerk van de jongere hem of haar ondersteunen.

Daarnaast vervult het netwerk een belangrijke signaleringsfunctie. Wanneer het niet goed gaat met de jongere kan het netwerk dit signaleren en terugkoppelen naar de ondersteuning. Hierop kunnen de ondersteuningsuren flexibel worden aangepast.

2.7 Monitoring

Monitoring is belangrijk, aangezien de voortgang bijgehouden wordt en hierop ingespeeld kan worden. De ontwikkeling van de jongere dient gemonitord te worden door de zorgaanbieder. Het Dorpsteam ziet hierop toe en sluit minimaal elke vier maanden aan bij een gesprek met de jongere, begeleider en eventueel een familielid. Het Dorpsteam let met name op de zelfredzaamheid en op de gestelde doelen.

Monitoring is van belang om vast te stellen wanneer zorg bij- of afgeschaald kan worden. Dit geldt zowel voor de zorg in de vorm van dagbesteding/toeleiding naar werk als voor de zorg in de vorm van individuele ondersteuning.

3. Procesverloop

3.1 Aanmelding

De cliënt meldt zichzelf aan of wordt door een zorginstelling aangemeld bij het Dorpsteam. Het Dorpsteam voert een gesprek en kijkt welke ondersteuning het meest passend is bij de zorgvraag van de cliënt. Wanneer Wonen met Ondersteuning passend is en de jongere gemotiveerd is hieraan deel te nemen wordt gekeken naar de mogelijkheden. Of de jongere uiteindelijk deel kan nemen aan de pilot is mede afhankelijk van de plek die er op dat moment is en van de vaardigheden en diagnostiek van de jongere.

3.2 Opstarten pilot

Wanneer de jongere mag deelnemen aan de pilot wordt een match gezocht met de juiste zorgaanbieder. Er volgen gesprekken en er wordt geïndiceerd welke ondersteuning de cliënt nodig heeft. Het aantal uren ondersteuning voor de beginperiode wordt vastgesteld, deze uren kunnen worden aangepast wanneer dit nodig is.

Samen worden de te bereiken doelen opgesteld. De doelen worden realistisch opgesteld, zodat ze behaald kunnen worden binnen de pilotfase (1 tot maximaal 2 jaar). Er kan eventueel worden gekozen voor tussentijdse doelen. De doelen hebben o.a. betrekking op huisvesting, praktische vaardigheden, financiën en zelfstandigheid.

3.3 Pilotfase en afronding

Er wordt gewerkt aan de doelen met de persoonlijk begeleider. De jongeren krijgen meer structuur en waar nodig ondersteuning. De jongere krijgt ondersteuning en wordt naar school, werk of een andere zinvolle dagbesteding toe geleid.

In de laatste fase van de pilot wordt gepoogd steeds meer te komen tot borging van eigen kracht en afbouw van zorg. De jongere leert steeds meer zelfstandig en zelfredzaam te zijn. De ondersteuning bouwt af zodra de jongere hier aan toe is op een tempo dat bij de jongere past.

Na afronding van de pilot kan indien nodig nog individuele ondersteuning worden ingezet.

4. Samenwerkingspartners

In deze pilot werken we samen met diverse partners. De samenwerkingspartners zijn PeelrandWonen, zorgaanbieders en het sociaal netwerk.

4.1 Dorpsteam

Het Dorpsteam fungeert als toegang en vervult daarnaast een belangrijke monitoringsrol. Minimaal drie keer per jaar voert het Dorpsteam een monitoringsgesprek met de jongere, zorgaanbieder en eventueel ouders/een familielid. Tijdens dit gesprek wordt vooral gekeken naar de gestelde doelen en de stappen die reeds gemaakt zijn.

Wanneer de gestelde doelen niet of te traag worden behaald kan het Dorpsteam besluiten individuele ondersteuning op te schalen, andere zorg aan te bieden of desgewenst andere maatregelen te nemen. Op deze manier kan het Dorpsteam zorgen voor het borgen van een succesvol traject.

4.2 PeelrandWonen

Gedurende de pilot is het van belang een betaalbare woonruimte voor de jongere te realiseren. Dit is de reden voor samenwerking met PeelrandWonen. PeelrandWonen stelt in totaal twee woningen beschikbaar voor jongeren. Deze woningen voldoen aan de eisen zoals benoemd in paragraaf 2.3.

Er wordt een drie partijenovereenkomst gesloten tussen PeelrandWonen, de jongere en de zorgaanbieder. In deze overeenkomst wordt vastgelegd dat PeelrandWonen als verhuurder belast is met het verstrekken van woonruimte. De zorgaanbieder is verantwoordelijk voor de begeleiding en ondersteuning van de jongere en heeft als doel de jongere te leren zelfstandig te wonen en te functioneren. Daarbij is de zorgaanbieder verantwoordelijk voor het signaleren en het ingrijpen bij woonproblemen of andere complexe problemen. De jongere wordt huurder van de woning.

Naast de drie partijenovereenkomst worden de voorwaarden voor het bewonen van de woning besproken tussen zorgaanbieder en de jongere. Er wordt afgesproken welke mate van woonbegeleiding de jongere krijgt en welke verplichtingen de jongere hiermee aangaat. Mocht de jongere de afspraken niet nakomen, dan kan de drie partijenovereenkomst ontbonden worden en wordt er voor de jongere naar een andere (woon-)zorgvorm gezocht.

Als na verloop van tijd blijkt dat de jongere in staat is om zelfstandig, zonder problemen, te kunnen wonen kan de jongere zoeken naar een vervolgwoning. Mogelijk kan, in samenspraak met PeelrandWonen de jongere in zijn huidige woning blijven. Er zal dan een nieuwe woning voor de pilot beschikbaar gesteld moeten worden.

Wanneer de jongere zelf huurder wordt, gaat hij een tweepartijen contract aan met PeelrandWonen.

4.3 Zorgaanbieders

In deze pilot werken we samen met de meest passende zorgaanbieder. Er wordt een geschikte zorgaanbieder gezocht die het best past bij de jongere die gaat deelnemen in de pilot. De zorgaanbieder is verantwoordelijk voor de individuele ondersteuning van de jongere.

Daarnaast wordt gewerkt met een organisatie die ondersteuning kan bieden bij het begeleiden van de jongere naar een studie of een baan.

Zorgaanbieder individuele ondersteuning

In het pilotplan laten we open welke zorgaanbieder betrokken wordt. Dit ligt geheel aan capaciteiten en wensen van de jongere en de inschatting van het Dorpsteam over de best passende zorgaanbieder.

Een aantal mogelijke zorgaanbieders zijn:

- Unik
- Buro Maks
- Impegno
- PlanH

De zorgaanbieder is verantwoordelijk voor goede ondersteuning. Ondersteuning die hij/zij zelf niet kan bieden kan wel op initiatief van zorgaanbieder worden opgestart (denk bijvoorbeeld aan een budgetcoach). Dit gebeurt in overleg met het Dorpsteam. Ook het Dorpsteam zelf kan initiatief nemen om eventuele andere vormen van ondersteuning in te zetten. Dit gebeurt dan uiteraard ook in overleg met de begeleider en cliënt.

Aanbieder voor toeleiding naar school/werk

Een leerwerkplek biedt op een veilige, laagdrempelige manier de kans voor jongeren om te ontdekken welke richting ze op willen en welke capaciteiten ze hebben of kunnen ontwikkelen. Het kan jongeren stimuleren en vaardigheden bieden die ze nodig hebben om een baan of studie te vinden. Er zijn ontzettend veel aanbieders die dit soort trajecten aanbieden.

Een aantal mogelijke aanbieders zijn:

- Stichting Saga
- Stichting Werkcarrousel
- Amarant groep (Opmaat Brabant)

4.4 Sociaal netwerk

Het Sociaal netwerk van de jongere is een belangrijke samenwerkingspartner. De jongere wordt in de pilot begeleid naar meer zelfstandigheid en zal uiteindelijk minder beroep doen op hulpverlening. Het is van belang dat de jongere bij vragen of problemen op hulp in het eigen sociaal netwerk kan rekenen. Daarnaast is het voor het sociaal netwerk van belang meegenomen te worden in het proces dat de jongere doorloopt.

Het sociaal netwerk blijft na de pilotfase een belangrijke signaleringsfunctie vervullen. Mocht de jongere om bepaalde redenen tijdelijk (extra) ondersteuning nodig hebben, dan kan het netwerk dit signaleren en terugkoppelen.

5. Kosten pilot

Welke kosten zijn er?	Waaruit worden deze betaald?
Zorgkosten ondersteuning	Wmo budgetten
Werk/leertraject	Pilot van Zorg naar Werk / participatiewet
Mogelijke aanvullende uitkering	Participatiewet
Budgetcoach	Diverse opties
Monitoringskosten Dorpsteam	Wmo budgetten
Maatwerkbenodigdheden (denk aan laptop voor school, wasmachine etc.)	Sociaal netwerk indien mogelijk, anders bijzondere bijstand